

Asiantuntijalausunto: HE 46/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Opetushallitus pitää hallituksen esitystä kannatettavana. Tekoälyasetuksen soveltamisala on laaja, joten ehdotettu työnjako kansallisten valvontaviranomaisten välillä on johdonmukainen ratkaisu. **Opetushallitus pitää toimialansa näkökulmasta selkeänä ratkaisuna sitä, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimialan tekoälyjärjestelmien valvontatehtävät on keskitetty yhdelle viranomaiselle, tietosuojavaltuutetulle.** Opetushallitus tekee mielellään yhteistyötä tietosuojavaltuutetun kanssa siinä laajuudessa kuin tietosuojavaltuutettu pitää sitä tarpeellisenä ja toimivaltansa mukaan mahdollisena.

Opetushallitus päättää varhaiskasvatussuunnitelman, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien, ammatillisen tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteista. Tekoälyä voidaan hyödyntää opetuksen ja oppimisen tukena varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien sekä tutkintojen perusteiden mukaisten tavoitteiden ja osaamisen saavuttamisessa. **Ymmärrys tekoälystä ja tekoälylukutaito ovat osa eri koulutusasteiden kansallisissa perusteissa määriteltyä digitaalista osaamista. Tekoälyn vastuullista käyttöä harjoitellaan ikätasoon sopivalla tavalla ja opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden mukaisesti.**

Opetushallitus korostaa, että tekoälyasetus tuo mukanaan paljon uusia velvoitteita, jolloin lainsäädännön toimeenpanon tuella on suuri merkitys. Koulutuksen toimialalla tekoälyä hyödyntäviä digitaalisia palveluja tarjoavien yritysten näkökulmasta Opetushallitus pitää tärkeänä, että tällaisille yrityksille varmistetaan riittävä toimeenpanon tuki asetuksen ja ehdotettavan lainsäädännön tuntemisen varmistamiseksi. Koulutussektorilla monet näitä palveluja tarjoavat yritykset ovat pieniä. Suomen intresseissä on tukea näiden yritysten kasvupotentiaalia viennin edistämiseksi. Myös varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjät tarvitsevat tukea lainsäädännön tulkinnassa.

Opetushallitus pitää tärkeänä myös sitä, että valvontaviranomaiset täydentäisivät asetuksen ja ehdotettavan lainsäädännön toimeenpanon tueksi ohjeita esimerkiksi kokonaiskuvan muodostavilla koontitaulukoilla, jossa olisi tietoa eri riskiluokkien tekoälyjärjestelmien edellyttämistä arvioinneista, ilmoituksista ja valvontaviranomaisista eriteltyinä julkisella sektorilla ja yksityisellä sektorilla. **Opetushallitus katsoo, että valvontaviranomaisille tulee varmistaa riittävät resurssit, jotta ne voivat tarjota tarvittavaa ennakollista ohjausta ja neuvontaa toimivaltansa puitteissa. Ennakollisen ohjauksen ja neuvonnan tulisi kattaa tekoälykysymysten sekä niihin liittyvien tietosuojakysymysten arviointi kokonaisuutena.** Suomessa tarvittaisiin laajempaa digitaalisen lainsäädännön yhteensovittamista ja tarkastelua. Esimerkiksi tietosuoja-asetuksen, tiedonhallintalain ja tekoälyasetuksen vaikutusten ja tulkintojen arviointia tulisi tarkastella yhdessä.

Opetushallitus pitää tarpeellisena, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen henkilöstöllä on riittävä koulutus ja perehdytys tekoälytyökalujen ja -järjestelmien käytössä. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen henkilöstöllä on tekoälyjärjestelmien käyttöön liittyvää osaamisvajetta, johon tulee panostaa. Julkisen sektorin henkilöstön kouluttautumisresurssit ovat niukat. Tästä huolimatta työn tuottavuuden ja tulosodotusten näkökulmasta on paine ottaa uusia työkaluja käyttöön. **Erityisesti koulutuksen toimialalla Opetushallitus esittää huolensa opetustoimen henkilöstön osaamisen kehittämismahdollisuuksien kapenemisesta julkisten leikkauksien vuoksi, esimerkiksi opetustoimen henkilöstökoulutuksen valtionavustusten lakkautuksen osalta.**

Opetushallitus tuo esille, että se on omalla toimialallaan valmistellut yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa vuosien 2023–2025 aikana **Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa – lainsäädäntö ja suositukset** -

**tukimateriaalin¹, joka on julkaistu Opetushallituksen verkkosivuilla
maaliskuussa 2025.**

On tärkeä huomioida, että **koulutuksen toimialalla on liittymäpintaa myös esimerkiksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluihin**, joissa käytetään myös sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiä. Opetushallitus kiinnittää huomiota siihen, että tällaisissa liittymäpinnoissa eri toimivaltaisten valvontaviranomaisten tulkintakäytännöt eivät saisi johtaa epäselvään tai toisistaan eriävään ratkaisukäytäntöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Opetushallitus ohjaavat yhdessä lakisääteisesti opiskeluhoollon järjestämistä.

¹ <https://www.oph.fi/fi/tekoalysuosituksset>.